

Erken Seçim Sonrasında Kosova

Kosova'da Karadağ ile sınır belirleme anlaşmasının ve Sırp Belediyeler Birliği hakkındaki kararın meclisten geçirilememesi, bundan ötürü de halkın Avrupa Birliği'ne vizesiz seyahat edememesi gibi sıkıntılar, Kosovalıları bezdirmiş durumda. Ülkede yaşanan ekonomik sorunlar ve iş imkânlarının kısıtlı olması, iş bulunduğu takdirde bile alınan maaşların normal bir hayat sürdürebilmek için yeterli olmaması, gençlerin yurt dışına göç etmelerine neden oluyor.

Söz konusu sorunların aşılmasında etkili politikalar izleyemeyen Kosova'daki koalisyon hükümeti, geçen ay parlamentoda yapılan güvensizlik oylamasında iktidar ortağı olan Kosova Demokratik Partisi'nin (PDK) desteğiyle düştü. Hükümetin düşmesinin hemen ardından Cumhurbaşkanı Haşim Taçi, 11 Haziran'da erken seçim yapılması kararı aldı.

Seçim Öncesi İttifak

Daha önceki seçimlerde olduğu gibi, Kosova'da siyasi partilerin büyük çoğunluğu seçim öncesi yeniden ittifaklar kurdu. Kosova Kurtuluş Ordusu'nun (UÇK) eski komutanlarının liderleri oldukları PDK, Kosova'nın Geleceği İçin İttifak (AAK) ve Kosova İçin Girişim (NİSMA) partilerinin öncülük ettiği ittifak PAN ismi altında kurulurken son hükümet ortağı olan Kosova Demokratik Birliği (LDK), Yeni Kosova İttifakı (AKR) ve Alternativa partilerinin öncülük ettiği ikinci bir ittifak daha oluşturuldu. Kosovalı gençler arasında popülaritesi yüksek olan ve milliyetçi bir duruşa sahip olan ana muhalefet konumundaki Kendin Karar AI (VV) partisi ise seçim öncesi hiçbir koalisyon kurmayıp seçimlere tek parti olarak gireceğini açıkladı.

Yaklaşık 10 gün süren seçim propagandası döneminde partilerin en çok vaat ettikleri şey ise, ekonomik alanda yapacakları kalkınma çalışmaları oldu. Karadağ ile sınır belirleme anlaşması ve Sırbistan ile diyalog konuları üzerinde de duran siyasi partiler, Lahey'de kurulmuş olan ve UÇK eski komutanları ve aynı zamanda savaş suçluları oldukları iddia edilen kişilerin yargılanacağı Özel Mahkeme konusu üzerinde ise pek fazla durmadı.

Seçim Sonuçları

Halkın ilgisinin çok düşük olduğu ve sadece %40'ının hükümeti seçmek adına sandık başına gittiği seçimlerde, kesin olmayan sonuçlara göre seçim öncesi koalisyon ortaklığı yapan PDK, AAK ve NİSMA öncülüğündeki PAN ittifakı oyların %34'ünü aldı ve 120 milletvekilinden sadece 39'unu elde edebildi. Son seçimlerde oylarını iki katına çıkaran Kendin Karar AI ve parti ile özdeşleşen lideri Albin Kurti %27 oranında oy alarak yeni meclise 31 milletvekili göndermeyi başardı. Oyların %25,8'ini alan LDK, AKR ve Alternativa partilerinin öncülüğündeki koalisyon ise ancak 30 milletvekili çıkarabildi.

Yeni hükümetin kurulması için görüşmelerin Merkez Seçim Komisyonu'nun üç hafta sonra resmî sonuçları açıklaması akabinde başlaması bekleniyor. PAN ittifakı seçimlerde en fazla oyu almasına rağmen, hükümeti tek başına kurmak için yeterli çoğunluğu elde edebilmiş değil. Kazandığı milletvekili sayısına Kosova'da azınlıklar için ayrılmış olan 20 milletvekili daha eklense bile ittifak, hükümeti kurmak için gerekli olan 61 sayısına ulaşamıyor. En fazla oy alan PAN koalisyonunun azınlıklarla birlikte hükümeti kuramaması, diğer partilerle görüşülmesini zorunlu kılıyor. Ancak Kendin Karar AI ve LDK partileri, PAN ittifakı ile koalisyon hükümeti kurmaya yanaşmayacaklarını kesin bir dille belirttiler. Bu tabloya göre PAN ittifakının hükümeti kurabilmesi için önünde sadece tek bir seçenek bulunuyor: LDK ile seçim öncesi ittifak içinde bulunan Yeni Kosova İttifakı (AKR) ve Alternativa partilerinin milletvekillerinin desteğini almak -ki bu Kosova'da daha önce tecrübe edilmemiş bir durum değil; bir önceki seçimlerde LDK, diğer partilerle kurmuş olduğu seçim öncesi ittifakı, PDK ile hükümet kurabilmek adına terk etmişti.

Yeni Hükümetin Çözmesi Gereken Sorunlar

Hükümetin -kurulabildiği takdirde- ilk aylarda, Karadağ ile tartışmalı sınır belirleme anlaşmasının imzalanması, Belgrad ile yapılan görüşmelerin sürdürülmesi ve UÇK'nın eski komutanlarının yargılanması adına Özel Mahkeme ile iş birliği yapılması gibi sayısız karmaşık meseleyle başa çıkması gerekecek.

Ayrıca PDK, AAK ve NİSMA öncülüğündeki PAN ittifakının önerdiği isim olan UÇK eski komutanı Ramush Haradinaj da başbakanlık koltuğuna oturduğu takdirde, Karadağ ile sınır belirleme anlaşmasının tekrar masaya yatırılması gerektiğini savunuyor. Diğer taraftan Sırbistan'ın da hakkında savaş suçları işlediği yönünde iddialarda bulunduğu Haradinaj ile iş birliği yapabilmesinin zor olacağı açık. Zira Haradinaj kısa süre önce Paris'te Sırbistan'ın çıkartmış olduğu uluslararası yakalama kararı nedeniyle gözaltına alınmıştı. Bu durumda, başbakanlık koltuğuna otursa bile yeni kurulacak olan Özel Mahkeme'nin kendisi hakkında soruşturma açması beklenen Haradinaj, 2005 yılında olduğu gibi[*] görevden bir kez daha istifa etmek zorunda kalabilir.

Eski hükümeti özellikle Karadağ ile sınır belirleme anlaşması ile ilgili eleştiri yağmuruna tutan Kendin Karar AI Partisi ise, anlaşmanın kabul edilemez olduğunu ve yeniden müzakere edilmesi gerektiğini savunuyor. Sırbistan ile ilişkilerin normalleşmesi konulu diyalog için ise, görüşmelerin devam etmesine yönelik bir politika izleyeceğini ancak diyalogun Belgrad yerine Kosovalı Sırp'lar tarafından yönlendirilmesi gerektiğini ifade ediyor. Kendin Karar AI Partisi son olarak da diyalog sürecini incelemek adına bir meclis komitesi oluşturulacağını teminatını veriyor.

Eski hükümet ortağı olan LDK ise, sınır belirleme ve Sırbistan ile diyalog konularında son hükümetin imzalamış olduğu mevcut anlaşmanın onaylanması ve diyalogun sürdürülmesi yönünde kararlar alacağını sözünü verdi. Sırbistan ile olan diyalog sürecinin herhangi bir makamın aksine ülkenin başbakanının liderliğinde olacağını da garanti etti.

Türkiye ile ilişkiler

Seçim propagandalarında Türkiye ile ilişkiler hakkında pek fazla olumlu söylem yoktu. Tam tersine, siyasi partiler Kosova'yı Türkiye-Doğu etki alanından çıkartıp Avrupa'ya yönlendireceklerine dair açıklamalarda bulundular. Yeni seçilen partilerden Türkiye ile iş birliği alanında pek fazla ümitli olunmasa da Cumhurbaşkanı Haşim Taçi'nin Türkiye ile olan sağlam ilişkileri bu durumu yumuşatacağa benziyor. Ülkede yaşayan Türkleri temsil eden iki partiden biri olan Kosova Demokratik Türk Partisi (KDTP) yeni meclise iki milletvekili gönderecek. Ancak bu partinin başta lideri olmak üzere diğer üyelerinin de ülkedeki FETÖ unsurlarıyla sıkı ilişkilerinin olduğu göz önüne alındığında, KDTP'nin Türkiye-Kosova ilişkilerinin geliştirilmesi adına bir katkı sağlamayacağı açık.

Mevcut konjonktürde, PAN ittifakının önderliğinde bir koalisyon hükümetinin kurulması zor görünüyor. Bunun yanı sıra, diğer partilerin kuracakları koalisyon hükümetinin de çok uzun ömürlü olması beklenmiyor.

---

[*] 8 Mart 2005 tarihinde, eski Yugoslavya için kurulan Savaş Suçları Mahkemesi, Haradinaj hakkında savaş suçları işlediği yönünde bir iddianame yayınlamış, bunun üzerine Haradinaj başbakanlık görevinden istifa etmişti.